

Digitaliseringsudvalg

11-10-2022

TID: onsdag den 5. oktober kl. 09.00-10:30

STED: Digitalt på MS Teams

REFERAT

Medlemmer:

Mette Landtved-Holm (V) Nordfyn
Susanne Damsgaard (O) Gladsaxe
Niclas Fick (Ø) Bornholm
Kristian Stride (A) Silkeborg
Maren Ottar Hessner (B) Roskilde
Anni Bagge Jensen, Langeland
Tine Segel, Forbundet Kultur og Information
Lars Mikael Lerche, Norddjurs
Susanne Gilling, Aarhus

Afbud:

Tine Segel, Forbundet Kultur og Information

Sekretær for udvalget:

Michel Steen-Hansen

Tidsplan	Sager
09.00	Godkendelse af dagsorden2
09.05	Digitaliseringsudvalgets fremtidige fokus.....2
10.00	Opfølgning på drøftelserne om eReolenGO4
10.15	To paneldebatter om digital læsning og ulighed på bogforum5
10.20	Fremtidige møder og temaer.....6
10.30	Tak for i dag

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsorden og [referat af møde den 12. august 2022](#).

Se mere om udvalget og arbejder [HER](#)

Indstilling

Godkendes.

Afgørelse

Godkendt.

2. Digitaliseringsudvalgets fremtidige fokus

Sagsfremstilling

På baggrund af drøftelserne på det sidste møde i udvalget fortsætter vi med at sætte kursen, tegne temaer og udvikler på fremtidens arbejdsformer.

Vi drøfter også, hvordan vi skal navigere i forhold til Forretningsudvalget og de andre DB-udvalg. Man kunne også forestille sig, at vi i det kommende år holdt fællesmøde med de andre udvalg og satte en fælles kurs, ud fra de emner udvalget vælger at arbejde med.

På mødet skaber vi en proces, hvor vi lægger op til at udvikle idéer, komme med politiske mål og indspil til hvordan fremtidens arbejde planlægges.

På sidste møde drøftedes bl.a.:

Ud fra oplæg og diskussioner på mødet rejste sig en del temaer, som kan danne udgangspunkt for udvalgets fremtidige arbejde. Disse skal prioriteres for det kommende års arbejde

- Samarbejder med folkeskolen og uddannelsesinstitutioner.
- "Fake News" i en positiv temasætning om at have adgang til information og kunne skelne sandt fra falsk. At inddrage børn og unge i arbejdet.
- eReolen Go og finansiering i en tværsektoriel kontekst.
- At skabe digital inklusion (undersøge samarbejdsmuligheder med DANSK IT som planlægger konference om digital Inklusion på Christiansborg den 10. oktober), hvor biblioteket kunne være én case.
- At udvide den demokratiske samtale i en digital kontekst.
- At indgå i samarbejder med ADD-projektet, at styrke demokratiet i den digitale udvikling gennem forskning, digital dannelse og dialog.

På mødet tematiserer udvalget emnerne med udgangspunkt i drøftelserne og udvalgets kommissorium som kan ses [HER](#)

Direktøren kommer med oplæg til drøftelsen på mødet.

Indstilling

Til drøftelse og planlægning af konkrete tiltag.

Afgørelse

På mødet blev der skabt en fælles plan for det fremtidige fokus, med følgende overskrifter som samtidig skal danne udgangspunkt for temaer på de fremtidige møder. Herunder vil de enkelte medlemmer blive inddraget i at komme med oplæg, idéer og rammer for møderne.

En ny og topprioriteret overskrift for udvalgets arbejde kunne være:

1. **Fri og lige adgang til viden også i en digital virkelighed**
 - 1.1. At tænke temaet sammen med en række af de andre emner
 - 1.2. eReolenGO
 - 1.2.1. Politisk påvirkning – f.eks. Finanslov og kommunale budgetter, som Forretningsudvalget er i gang med.
 - 1.2.2. eReolen Go og finansiering i en tværsektoriel kontekst. Der bør iværksættes en undersøgelse af hvordan de kommuner der har adgang for skolerne til eReolenGo finansierer den. Michel kortlægger mulighederne.
-Dette vil være et fast (orienterings)punkt på dagsordenen på de kommende møder.
2. **Samarbejder med folkeskolen og uddannelsesinstitutioner**
 - 2.1. Dette tema er centralt og skal indtænkes i alle de andre indsatsområder og koordineres med Læringsudvalget – f.eks. i forhold til "Fake News" redskaberne.
3. **"Fake News" i en positiv temasætning om at have adgang til information og kunne skelne sandt fra falsk. At inddrage børn og unge i arbejdet**

Temasætte vores egent projekt "Fakenewslab.dk" på møde i udvalgt

 - 1.1. Hvilke muligheder er der i laboratoriet?
 - 1.2. Hvordan kan de bruges og hvilke samarbejdsrelationer er der?
 - 1.3. Hvor langt skal biblioteket gå i at korrigerer Fake News?
4. **At skabe digital inklusion, hvor biblioteket kunne være én case**
 - 4.1. Den fællesoffentlige digitaliserings strategi – at invitere "Digitaliseringsstyrelsen" til et møde. Det kunne være temaet på førstkommende møde, sammen med et første oplæg om Fake News.
 - 4.2. Biblioteket som læringsrum i digitale kompetencer.
 - 4.3. At biblioteket er "stedet" for at hjælpe de der "ikke kan".
 - 4.4. At skabe digital læring for før-skolebørn.
 - 4.5. – både at lære at bruge de digitale redskaber og hvornår man ikke skal.
 - 4.6. Samarbejde med daginstitutioner og foreninger som Børns Vilkår, TÆNK BUPL
 - 4.7. Samarbejder med f.eks. DR om kodning (for år tilbage Ultra:bit).

KONKRET

 - 4.8. Bogforum – to debatter om digital inklusion er planlagt af DB
5. **At udvide den demokratiske samtale i en digital kontekst.**
 - 5.1. At sætte fokus på "Teknologiforståelse" – som det nye fag i Folkeskolen og hvordan bibliotekerne kan spille aktivt ind.
 - 5.2. At bruge "uderummet" som indgang til den digitale debat – f.eks. Sammen med friluftsrådet.
 - 5.3. [Livetalks](#) – i samarbejde med lex.dk – hvor vi kunne lave eller temasætte debatter
 - 5.4. Digitale frirumsdebatter – Danmarks Biblioteksforening lavede under coronanedlukningen debatter med Frirummet.org og højskolerne.

6. At indgå i samarbejder med ADD-projektet, at styrke demokrati

Partnerkonference i ADD-projektet, 3. november 2022, 09:00 – 15:00 København.
Tilmelding her <https://algoritmer.org/aktiviteter/partnerkonference-i-add-projektet/>

7. Digital Dannelse – en national handlingsplan

- 7.1.** At skabe en national handlingsplan for digital dannelse eller dannelse i et stadig mere digitalt samfund
- 7.2.** At indtænke alle de andre elementer i denne
- 7.3.** At skabe en overblik over bibliotekernes digitale kompetencer, aktiviteter og behov.
- 7.4.** Vi laver oplæg fra de biblioteker der sidder i udvalget.

3. Opfølgning på drøftelserne om eReolenGO

Sagsfremstilling

På sidste møde i digitaliseringsudvalget, drøftedes udfordringerne med at finansiere eReolenGO. Den udfordring har man også drøftet i Forretningsudvalget, og har på den baggrund lavet et udkast til hvordan der kan kommunikeres med uddannelses- og kulturordførere i Folketinget.

til udvalgets orientering og videre drøftelse har vi indsat oplægget i dagsordenen. Det kan også bruges i de enkelte medlemmers faglige og politiske baglande.

Fra sekretariatet er også udsendt mail til alle kulturudvalgsformænd om problemstillingen i den sidste fase af budgetlægningen.

Giv børn og unge mulighed for at læse, ved at give dem adgang til bøger

På trods af, at vi ved at læsning af litteratur styrker fordybelse, ro, indlevelse og indsigt, så læser børn mindre i deres fritid. Hvert tredje barn læser sjældent eller aldrig bøger udenfor skoletid. Samtidig viser undersøgelser, at danske børns læselyst generelt ligger i bund. Er dette digitaliserings skyld eller åbner digitaliseringen nye muligheder?

Skolebibliotekerne er forandret og blevet til Pædagogiske Læringscentre, hvilket betyder meget store lokale forskelle i fokus på betydningen af børns læselyst, og på om de møder skønlitteratur i deres hverdag. Børn foretrækker fysiske bøger, men samtidig viser den nye undersøgelse [Børn og unges læsning 2021](#), at halvdelen af eleverne ikke kommer på biblioteket. De fleste kender til gengæld eReolen GO! som er bibliotekernes digitale tjeneste for børn, som de kan tilgå med Uni-Login som de kender fra skolen, men kun halvdelen af eleverne har denne adgang.

Læs mere om de aktuelle udfordringer for børn og unges læsning [her](#)

Kommuner og skoler vælger på forskellig vis at finansiere elevernes adgang til digital litteratur og nogle steder har børnene slet ikke adgang. Det betyder i praksis, at børn begrænses i adgangen til at læse, dels på grund af manglende fokus, dels på grund af finansieringen af *frilæsning* i skolesektoren, specielt i forhold til den digitale adgang. Nogle kommuner har aftaler mellem undervisnings- og kulturforvaltningerne om finansiering af børnenes adgang til eReolen Go, men der andre steder ikke er sådanne aftaler, hvilket betyder, at eleverne ikke har adgang til e-bøger til frilæsning via deres Uni-Login.

NATIONAL FINANSIERING AF ADGANG TIL DIGITAL LÆSNING

Der er store kommunale forskelle på folkeskoleelevers adgang til at låne lyd- og e-bøger via

bibliotekernes digitale tjeneste til børn eReolen GO, da man i nogle kommuner og en del skoler ikke køber adgang til tjenesten for sine skoleelever.

Med stigningen i brugen af digitale materialer kan udgiftspresset på bibliotekernes materialekonti derfor forventes at stige yderligere i de kommende år og elevernes fritidslæsning kan ikke finansieres af folkebibliotekerne alene.

Derfor skal der sikres en bedre adgang til digitale lyd- og e-bøger

- Adgangen til lån af digitale materialer bør være uafhængig af bopælskommune. Ikke alle har mulighed for at købe adgang til kommercielle lyd- og e-bogstjenester, specielt ikke børn og unge. Derfor bør adgangen understøttes med national grundfinansiering, for at give alle adgang til at låne og læse e-bøger via bibliotekerne, og dermed også understøtte læselysten for alle. Derfor indføres en nationale finansiering af eReolenGo så alle elever får adgang via deres UNI-Login.

TEKSTFORSLAG til FINANSLOVEN

Sikre lige adgang for alle til digital læsning

For at sikre bedre og lige adgang til lån af lyd- og e-bøger for alle børn, foreslås en aktivitetsbestemt bevilling, der sikrer en digital overbygning, så alle skoler i hele landet kan få et mere ensartet digitalt mulighed for at låne digitale materialer fra bibliotekerne. Derfor bevilges en national grundfinansiering, af bibliotekernes digitale udlån til skoleelever.

Budget: (afhængig af ambitionsniveau for stigende læselyst)

- 40. mio. kr. nationalt finansieret adgang for alle skoleelever til "eReolen Go" – så **alle** elever har adgang til at læse minimum seks bøger om året som fritidslæsning.

Indstilling

Til orientering og drøftelse om videre foranstaltninger.

Afgørelse

Tager til efterretning med opfordring om at sprede budskabet både i folketingsregi og kommunalt.

4. To paneldebatter om digital læsning og ulighed på Bogforum

Sagsfremstilling

På sidste møde i Digitaliseringsudvalget, drøftede vi muligheden for at holde udvalgsmøde i forbindelse med Bogforum i Bellacentret den 4. november. Det viste sig, at dette ikke var muligt, da der ikke var tilstrækkeligt der kunne deltage.

Men i Danmarks Biblioteksforening planlægges stadig to debatter og fælles frokost for dem der deltager fra repræsentantskabet.

Kl. 11:00-11:30

Hvordan bekæmper vi den digitale ulighed?

Debat med bl.a. Lisbeth Knudsen, strategidirektør Tænketanken Mandag Morgen og ADD, og

Paw Østergaard Jensen (A), formand Danmarks Biblioteksforening.
Arrangør: Danmarks Biblioteksforening.

Kl. 14:00-14:30

Læser flere mere, når litteraturen bliver digital?

Debat med bl.a. Ea Hoppe Blaabæk, forsker ved Københavns Universitet med moderator Michel Steen-Hansen, direktør Danmarks Biblioteksforening.
Arrangør: Danmarks Biblioteksforening.

- emnet er Ea Hoppes undersøgelse

https://www.soc.ku.dk/instituttet/nyheder/_nedlukningen-oegede-uligheden-i-boerns-biblioteksloan/

OBS - Danmarks Biblioteksforening byder på en let frokost kl. 12 til de medlemmer af Repræsentantskabet, som deltager. Ønsker du to billetter tilsendt/deltager du i frokosten?

Send venligst besked til Jeanette Fog Vogelius på jfv@db.dk senest den 15. oktober.

På gensyn på Bogforum!

5. Fremtidige møder og temaer

Sagsfremstilling

Der laves en doodle på et kommende møde som temasættes.

Den 11. november er der **Repræsentantskabsmøde** i Albertslund.

Indstilling

Til afgørelse og orientering.

Afgørelse

Der udsendes doodle med møde i uge 3-5 2023. Et fysisk møde som f.eks. kan placeres i Bibliotek+ i Gladsaxe som et af de nyest eksempler på at skabe social inklusion med bibliotek.

Temaet kunne være:

Den fællesoffentlige digitaliserings strategi – at invitere ”digitaliseringsstyrelsen” til et møde, sammen med et første oplæg om Fake News fra fakenewslab.dk

EVT.

Mette Landtved-Holm
Formand

Michel Steen-Hansen
Direktør